

**СТРАТЕГІЧНА ІНФОРМАЦІЯ У ЯКОСТІ ДОМІНАНТИ
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ**

Генерування стратегічної обліково-аналітичної інформації зумовлена теоретичним обґрунтуванням і практичним застосуванням у 70-х роках ХХ століття системи стратегічного управління, визначальною рисою якою, на думку К. Друрі, є досягнення стійких конкурентних переваг [4, с. 25]. Дж. Блейк і О. Амант стверджують, що стратегічні рішення характеризуються довгостроковим змістом, суттєво впливають на всі сфери життєдіяльності підприємства і, як правило, мають зовнішню спрямованість, не володіючи внутрішньою складовою [1, с. 19]. Р. Каплан і Д. Нортон доводять, що стратегічний облік розроблений для підтримки загальної конкурентної стратегії підприємства завдяки використанню сучасної інформаційної технології для більш досконалого обліку собівартості продукції [5, с. 173].

Основним вектором трансформації облікової системи України в напрямі забезпечення її стратегічної орієнтації є удосконалення існуючих підходів до калькулювання собівартості продукції на основі застосування нових прогресивних стратегічно орієнтованих підходів: «target costing», «strategic costing», «activity-based costing», «kaizen costing» тощо.

У сучасних реаліях існує значна кількість підходів до розуміння сутності стратегічного менеджменту як процесу, однак більшість прогресивні зарубіжні дослідники [10, с. 5; 11, с. 23; 12, с. 16] виділяють у його складі чотири основні етапи: 1) сканування середовища; 2) формулювання стратегії; 3) впровадження стратегії; 4) оцінювання і контроль стратегії.

Розвиток концепції стратегічного менеджменту наприкінці ХХ ст. створив необхідні передумови для удосконалення обліково-аналітичної системи як невід'ємного елемента системи управління підприємством, зокрема стратегічного.

Термін «інформація» за своєю сутністю є абстрактною дефініцією, якій властиві різні альтернативні значення залежно від обраного контексту. Латинською поняття «informatio» трактується у декількох найбільш поширених значеннях: ознайомлення; роз'яснення; тлумачення; представлення; виклад фактів. Найбільш узагальнене поняття інформації формує філософія – як відображення реального світу. З середини ХХ ст. інформація є загальнонауковим поняттям, але до цих пір у науковій сфері воно залишається дискусійним.

Фундатором теорії інформації вважається американський вчений Клод Шеннон, який трактував інформацію як комунікацію в процесі усунення невизначеності. Для позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу в процесі нашого пристосування до нього використовував поняття інформації американський вчений Норберт Вінер. Англійський філософ Вільям Росс Ешбі термін «інформація» розумів як передачу різноманітності, а французькі науковці Абраам Моль і Леон Бріллюен відповідно як міру складності структур і як міру хаосу в системі. Австрійський економіст Фріц Махлуп трактував інформацію як процес передачі знань, сигналу чи повідомлення [2, с. 14].

У науковому світі загальноприйнятого визначення дефініції «інформація» досі не існує.

Концептуального значення в сучасних умовах динамічного розвитку економіки набувають параметри трансформації і використання інформації, які акумулюють зміст терміну «інформаційне забезпечення». Із позицій стратегічного менеджменту інформаційне забезпечення – це, насамперед, процес задоволення потреб користувачів у інформації, необхідній для обґрунтування і прийняття стратегічних рішень. Організація належного стану інформаційного забезпечення можлива лише за умови адекватного супроводу, зокрема управлінського та технічного. Найбільш важливим є управлінський: визначення обсягу і структури інформації, необхідної для менеджерів різних рівнів; забезпечення ефективної системи акумулювання інформації; чітке встановлення параметрів і налаштування системи обміну інформацією; застосування надійних методик захисту наявної інформації; використання адаптованої інформації для обґрунтування та прийняття стратегічних рішень. Технічний супровід інформаційного забезпечення передбачає засоби комунікації та комп'ютерну техніку.

Відсутність якісної, повноцінної, сформованої на єдиних принципах, адекватно трансформованої та чітко систематизованої інформаційної бази даних для обґрунтування управлінських рішень стратегічного характеру призводить до того, що на вищій рівень менеджменту підприємства часто

надходить суперечлива та неспівставна інформація, яку значною мірою можна вважати «дезінформацією».

Для формування належного обліково-аналітичного забезпечення процесу обґрунтування і прийняття стратегічних рішень, на нашу думку, доцільно диференціювати інформацію залежно від її змісту, характеристик і призначення: за правовою ознакою; за рівнем регламентації; за ступенем стандартизації; за часовим впливом; за рівнем обробки; за періодичністю подання; за якісними характеристиками; за формою подання; за сферою виникнення; за рівнем визначеності; за ступенем взаємозв'язку; за рівнем відкритості; за часовим горизонтом; за користувачами; за доцільністю; за етапністю; за масштабністю; за джерелами; за сприйняттям; за динамікою; за рівнем обробки; за спрямуванням; за рівнем ієрархії. Пропонований варіант диференціації дозволить моделювати ієрархію внутрішньої та зовнішньої інформації, проектувати інформаційні потоки, модернізувати систему інформаційного забезпечення менеджменту аграрних підприємств України.

Для гарантування її ефективності слід забезпечити неперервний моніторинг зовнішніх параметрів і внутрішніх показників функціонування підприємства з дотриманням основних цілей обраної стратегії бізнесу.

Список використаних джерел

1. Блейк Д., Амант О. Европейский бухгалтерский учет: Справочник. Перевод с английского В.Н. Егоров. М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1997. 396 с.
2. Бруханський Р. Ф. Актуалізація стратегічних векторів обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрних підприємств України. Український журнал прикладної економіки. 2016. Том 1. № 1. С. 11-21.
3. Бруханський Р. Ф. Варіанти взаємодії облікового забезпечення різних рівнів управління підприємством: стратегічний аспект. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Випуск 2. 2014. С. 13-16.
4. Друри К. Управленческий и производственный учет. Учебник. Перевод с англ. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. 1071 с.
5. Каплан Р. С., Нортон Д. П. Сбалансированная система показателей: От стратегии к действию. Перевод с англ. 2-е изд., испр. и доп. М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. 320 с.
6. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій : колект моногр. Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло, І. М. Белова [та ін.]. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 388 с.
7. Пуцентейло П. Р., Гуменюк О. О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 74-82.
8. Пуцентейло П. Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств. Інноваційна економіка. 2015. № 1 (56). С. 194-198.
9. Brukhanskyi R. F. The process of intellectualization of strategic financial accounting on the basis of accounting engineering. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2016. Випуск 2. С. 18-24.
10. Hitt M. A., Ireland D., Hoskisson R. Strategic Management : Competitiveness and Globalization: Concepts. Ninth Edition. Mason : South-Western Cengage Learning, 2009. 402 p.
11. Hunger J. D., Wheelen T. L. Essentials of Strategic Management. 5th Edition. Prentice Hall, 2011. 208 p.
12. Ritson N. Strategic Management. 2nd edition. Ventus Publishing, 2013. 117 p.